

Κείμενο 1

Έφηβοι στην πρίζα

Το παρακάτω κείμενο είναι απόσπασμα από άρθρο που έχει δημοσιεύσει ο Άθως Δημουλάς στην ιστοσελίδα <https://www.kathimerini.gr> στις 28 Ιανουαρίου 2019 και αναφέρεται στη σχέση εξάρτησης που έχουν αναπτύξει οι έφηβοι με το κινητό τους τηλέφωνο.

Πριν από περίπου δέκα με δώδεκα χρόνια, ο κόσμος άλλαξε. Ο κόσμος των κινητών τηλεφώνων, έστω. Κυκλοφόρησαν τα iPhone και το σύστημα Android¹, η οθόνη αφής αντικατέστησε τα παραδοσιακά πλήκτρα, η σύνδεση στο ίντερνετ έγινε δεδομένη πολυτέλεια και τα social media² εξελίχθηκαν σε ένα παγκόσμιο σπίτι. Κάπως έτσι τα 122 εκατ. τηλέφωνα που πουλήθηκαν το 2007 έφτασαν μία δεκαετία αργότερα στο 1,5 δισεκατομμύριο. Είναι τα χρόνια που τα παιδιά που γεννήθηκαν στην αυγή της νέας χιλιετίας αποκτούσαν την πρώτη τους προσωπική συσκευή.

Είναι η γενιά των σημερινών εφήβων, την οποία οι κοινωνιολόγοι ονομάζουν Generation Z³ (ως συνέχεια της Generation Y⁴, των περιβόητων Millennials) ή iGeneration, με το «i» να λειτουργεί για προφανείς λόγους ως σύμβολο αυτής της εποχής. Είναι η πρώτη γενιά που δεν έχει μνήμες από έναν κόσμο χωρίς ίντερνετ, είναι τα παιδιά που έμαθαν από νωρίς πώς είναι να χτυπάει ένα κινητό τηλέφωνο στο σπίτι, που εξοικειώθηκαν από μικροί με τις οθόνες και σήμερα διαμορφώνουν την προσωπικότητά τους μέσα από τα προφίλ τους στα social media.

Την ίδια ακριβώς στιγμή που τα «έξυπνα» τηλέφωνα άρχισαν να εξαπλώνονται, ας πούμε στο τέλος της προηγούμενης και στην αρχή της τρέχουσας δεκαετίας, άρχισε να παρατηρείται και μια σημαντική αλλαγή στη συμπεριφορά των εφήβων. Μια αμερικανική έρευνα, που βρίσκεται σε εξέλιξη εδώ και δεκαετίες εξετάζοντας τις συνήθειες και τα χαρακτηριστικά αυτών των ηλικιών, παρουσίασε μια σειρά από πολύ εντυπωσιακά ευρήματα. Φαίνεται, λοιπόν, ότι οι σημερινοί έφηβοι βγαίνουν έξω πολύ λιγότερο, δεν επιδιώκουν τις κοινωνικές συναναστροφές, αλλά ούτε και την ανεξαρτησία τους από την πατρική οικογένεια, ενώ εμφανίζονται απρόθυμοι να εμπλακούν συναισθηματικά μεταξύ τους.[...]

¹Το Android είναι το πιο ευρέως διαδεδομένο λογισμικό στον κόσμο. Εφαρμόζεται σε συσκευές κινητής τηλεφωνίας.

²social media: Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

³Generation Z: όσοι είναι γεννημένοι μεταξύ 1996-2012

⁴Generation Y: όσοι είναι γεννημένοι μεταξύ 1981-1995

Εν τω μεταξύ, η ζωή έχει μεταφερθεί στα smartphones⁵ σε όλα τα επίπεδα. Το bullying⁶ που παρατηρούνταν ως μάστιγα στα σχολεία τις προηγούμενες δεκαετίες συμβαίνει πλέον στα social media: cyberbullying⁷, η εκδοχή του εκφοβισμού προσαρμοσμένη στις οθόνες. Μια πρόσφατη αμερικανική έρευνα (Pew Research Center) κατέδειξε ότι το 59% των εφήβων έχουν υποστεί έστω και μία φορά κάποιου είδους bullying στο διαδίκτυο – συχνότερες είναι οι λεκτικές επιθέσεις και η διάδοση ψευδών φημών. Είναι μάλλον αυτονόητο τι μπορεί να προκαλέσει κάτι τέτοιο σε ένα παιδί: από ένα επιφανειακό αίσθημα μειονεξίας μέχρι κοινωνικό αποκλεισμό. [...]

Ωστόσο, παρά τις ενδείξεις για τον επιζήμιο χαρακτήρα της εμμονικής σχέσης των εφήβων με τα κινητά τους τηλέφωνα, αλλά και τα αμιγώς ιατρικά προβλήματα που προκαλεί η συχνή τους χρήση (ακτινοβολία, πονοκέφαλοι, ζαλάδες, δυσκολία στον ύπνο κ.ά.), το τελευταίο που χρειάζεται είναι να φτάσουμε σε σημείο δαιμονοποίησης. Είναι μεγάλος ο πειρασμός. Το καινούργιο δυσκολευόμαστε να το αποδεχτούμε. Και παραγνωρίζεται το γεγονός ότι από τα κινητά τηλέφωνα οι έφηβοι έχουν επίσης πολλά να κερδίσουν: αναπτύσσουν επικοινωνιακές δεξιότητες, εξοικειώνονται με έναν χώρο στον οποίο θα βασιστούν στο μέλλον, δικτυώνονται, ενημερώνονται, εκπαιδεύονται, ακονίζουν την αντίληψή τους. Το ζήτημα είναι προφανώς, και ως συνήθως, να βρεθεί ισορροπία. [...]

Κείμενο 2

Νεότητα Δύσκολων Χρόνων

Απόσπασμα από ποίημα της Ζωής Καρέλη (1901 – 1998) από τη συλλογή «Της μοναξιάς και της έπαρσης», Θεσσαλονίκη, 1951.

Τι θα κάνουν οι νεότατοι, οι ωραίοι,
με την τραγικήν εφηβεία,
ραγισμένο κρύσταλλο της ψυχής,
αφανισμένο λουλούδι, άγουρο χαλασμένο καρπό,
κίτρινο της αυγής χρώμα μελαγχολικό;
Αρχίζει μέρα συννεφιασμένη,
μ' αδιέξοδον ουρανό, βαρύ, φορτωμένο
καταιγίδες φανερές κι ύπουλες.

Τι θα κάνουν εκείνοι, που έχουν
τα ωραία, τα φοβερά εκείνα μάτια

---

⁵smartphones: έξυπνα τηλέφωνα

⁶bullying: εκφοβισμός

⁷cyberbullying: διαδικτυακός εκφοβισμός

της νεότητας καθαρά κι αμετάπειστα;

[...]

Τι θα κάνουν οι έφηβοι,
όταν τόσο πολύ γνωρίζουν
και δεν μπορούν να ελπίζουν,
καθώς αρχινούν τη ζωή;

Λαχταράν ουρανό, καθαρό φως
και στον γαλάζιο πόντο ν' αρμενίσουν
ελεύθεροι να πιστέψουν ζητούν
στην ανθρώπινη δύναμή τους ακέρια.
Τους έταξαν την πλήρη ελευθερία,
η θυσία του αίματος να πληρωθεί.
Πιο βαριά η δουλειά τούς δένει
κι η προσπάθεια που αυξάνει επίπονη,
δεν αφήνει το άνθισμα ευτυχίας καλής.
Οι πιο καθαροί πόθοι άσπρα περιστέρια,
σκλαβωμένα χτυπιούνται, λαβώνονται απάνθρωπα.
Τί ξέρουν αυτοί και δεν μιλούν;
Ποια σκληρότητα έμαθαν;

[...]

ΘΕΜΑΤΑ

ΘΕΜΑ 1 (μονάδες 35)

1^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Να αποδώσεις συνοπτικά σε 60 λέξεις τα αποτελέσματα των ερευνών που αναφέρονται στο Κείμενο 1.

Μονάδες 10

2^ο υποερώτημα (μονάδες 10)

Να βρεις τον τρόπο ανάπτυξης στη δεύτερη παράγραφο του Κειμένου 1 και να εξηγήσεις τι θέλει να πετύχει ο συγγραφέας επιλέγοντας αυτόν τον τρόπο οργάνωσης του λόγου του.

Μονάδες 10

3^ο υποερώτημα (μονάδες 15)

σημαντική αλλαγή, αίσθημα μειονεξίας, κοινωνικό αποκλεισμό, επιζήμιο χαρακτήρα, επικοινωνιακές δεξιότητες: Γράψε ξανά τα παραπάνω ονοματικά σύνολα αντικαθιστώντας κάθε φορά την υπογραμμισμένη λέξη με μια συνώνυμη με τρόπο, ώστε να μη διαφοροποιηθεί το νόημα στο περιβάλλον των προτάσεων στις οποίες βρίσκονται.

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ 4 (μονάδες 15)

«Τι θα κάνουν οι έφηβοι, όταν τόσο πολύ γνωρίζουν και δεν μπορούν να ελπίζουν, καθώς αρχινούν τη ζωή;» Ποια απάντηση θα έδινες στο ερώτημα των προηγούμενων στίχων λαμβάνοντας υπόψη το θέμα του ποιήματος; Η απάντησή σου να εκτείνεται σε ένα κείμενο 100 – 150 λέξεων.

Μονάδες 15